

BIBLIOTEKSPLAN FÖR KARLSTADS KOMMUN

2017 – 2020

BERÄTTELSE OCH BILDNING FÖR LIVET

Biblioteksplanen är ett styrdokument för 2017- 2020. Planen gäller alla med ansvar för eller som arbetar med biblioteksverksamhet i Karlstads kommun.

Biblioteksplanen har antagits av Karlstads kommunfullmäktige och är ett politiskt styrdokument som ska tydliggöra det grundläggande uppdraget och bestämma inriktningen för biblioteksverksamheten i Karlstads kommun under perioden. Syftet med planen är att synliggöra den biblioteksverksamhet som bedrivs inom kommunorganisationen och i samarbete med externa aktörer. Planen ska beskriva verksamhetens målområden och inriktning på ett sådant sätt så att alla ges förutsättningar att vara med och påverka.

Omfattning

Biblioteksplanen gäller för de kommunala biblioteken i Karlstads kommun.

Giltighet

Biblioteksplanen gäller 2017-2020.

Uppföljning

Biblioteksplanen följs upp årligen av respektive förvaltning.

Utvärdering sker efter periodens slut under samordning av kultur- och fritidsförvaltningen tillsammans med arbetsgruppen som tagit fram planen.

POLICY

Uttrycker ett övergripande förhållningssätt. Policyn handlar om principer och inriktningar.

Exempel: Utesserveringspolicy, Livsmedelspolicy.

PLAN

Beskriver vad kommunen vill uppnå inom ett område. Ofta har planen sitt ursprung i koncernens övergripande mål eller annan beslutad politisk inriktning. En plan tar inte ställning till utförande eller metod. Den berättar vad vi ska uppnå. **Exempel:** Skärgårdsplan.

RIKTLINJE

Säkerställer ett korrekt agerande och en god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer kan betraktas som en handbok och kan fungera som ett stöd för hur vi ska agera i den dagliga verksamheten.

Exempel: Riktlinjer för tjänsteresor, Riktlinjer för försörjningsstöd.

HANDLINGSPLAN

Tydliggör på ett konkret sätt hur ett uppdrag ska genomföras. En handlingsplan innehåller åtgärder och ansvarsförhållanden samt eventuell tidsplan och ekonomiska konsekvenser.

Exempel: Handlingsplan för ledar- och medarbetarundersökning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BIBLIOTEKSPLAN FÖR KARLSTADS KOMMUN	4
VISION - BIBLIOTEK GÖR SKILLNAD	4
NULÄGESBESKRIVNING	5
Folkbiblioteken	6
Skolbiblioteken	6
Arbetsmarknads- och socialförvaltningen.....	7
Vård- och omsorgsförvaltningen.....	8
UTVECKLINGSOMRÅDEN OCH MÅL FÖR BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN I KARLSTADS KOMMUN .	9
Läsfrämjande.....	9
Kulturupplevelser	10
Mångfald	11
Medie- och informationskunnighet (MIK).....	11
Samverkan.....	12
AKTIVITETER 2016-2017	15
Läsfrämjande.....	15
Kulturupplevelser	16
Mångfald	16
Medie- och informationskunnighet (MIK).....	16
Samverkan.....	16
STYRDOKUMENT OCH LÄNKAR	18

BIBLIOTEKSPLAN FÖR KARLSTADS KOMMUN

BERÄTTELSE OCH BILDNING FÖR LIVET

VISION - BIBLIOTEK GÖR SKILLNAD

Biblioteken i Karlstads kommun erbjuder alla fri tillgång till den information var och en behöver i sin livssituation. Alla ska få hjälp och stöd i sitt kunskapssökande utifrån individuella behov.

Biblioteken erbjuder kulturupplevelser för både barn och vuxna vilket bidrar till att Karlstad blir en attraktiv stad för alla, de bidrar därmed även till tillväxt. Genom läsfrämjande insatser ökar barns och elevers förutsättningar för fortsatta studier, arbete och möjligheter att kunna delta aktivt i samhällsutvecklingen. Biblioteken bidrar till ökad mångfald genom att tillhandahålla olika typer av medier på många olika språk och för många olika målgrupper. Biblioteken fungerar som arenor för integration och det demokratiska samtalet och möjliggör människors delaktighet i samhällsutvecklingen. Biblioteken samverkar i lokala, regionala och nationella sammanhang.

NULÄGESBESKRIVNING

Biblioteksverksamhet pågår inom flera förvaltningar i kommunen. Biblioteksplanen är framtagen i samverkan mellan arbetsmarknads- och socialförvaltningen (asf), barn- och ungdomsförvaltningen (buf), Karlstads-Hammarö gymnasieförvaltning (gyf), kultur- och fritidsförvaltningen (kff) och vård- och omsorgsförvaltningen (vof).

Bibliotek i kommunen			
Bibliotek	Ansvar	Målgrupp	Fackutbildad bibliotekarie
Folkbibliotek	Kultur- och fritidsförvaltningen	Alla	Ja
Biblioteksverksamhet i förskolan	Barn- och ungdomsförvaltningen	Barn och personal i förskolan	Nej
Skolbibliotek i grundskolan	Barn- och ungdomsförvaltningen	Elever och personal i grundskolan	Nej
Skolbibliotek i gymnasieskolan	Karlstads-Hammarö gymnasieförvaltning	Elever och personal i gymnasieskolan	Ja
Biblioteksverksamhet ASF	Arbetsmarknads- och socialförvaltningen	Alla som tar del av verksamheten	Nej
Biblioteksverksamhet VOF	Vård- och omsorgsförvaltningen	Alla som tar del av verksamheten	Nej

Övriga bibliotek i kommunen			
Bibliotek	Ansvar	Målgrupp	Fackutbildad bibliotekarie
Folkhögskolebibliotek	Region Värmland	Elever och personal i Region Värmlands folkhögskolor	Ja
Karlstads universitetsbibliotek	Karlstads universitet	Studenter och personal på universitetet	Ja
Sjukhusbiblioteket	Landstinget i Värmland	Personal och patienter	Ja

Övrig biblioteksverksamhet			
Bibliotek	Ansvar	Målgrupp	Fackutbildad bibliotekarie
Regional biblioteksverksamhet	Region Värmland	Folkbiblioteken i Värmland	Ja

Folkbiblioteken

Folkbibliotekens verksamhet utgår från Bibliotekslagen (2013:801). Biblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Lagen betonar bibliotekens betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och den grundläggande roll de spelar för kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteksverksamheten ska finnas tillgänglig för alla och vara anpassad till användarnas behov samt erbjuda avgiftsfria lån. Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. Särskild uppmärksamhet ska ägnas; barn och unga för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, personer med funktionsvariationer samt personer med annat modersmål än svenska. Utifrån vars och ens olika behov och förutsättningar ska litteratur och tekniska hjälpmedel erbjudas för att alla ska kunna ta del av information.

Folkbiblioteken i Karlstads kommun är mötesplatser dit alla är välkomna att avgiftsfritt låna ur bibliotekens utbud. Tillgången till skönlitteratur, facklitteratur, tidskrifter, musik och film tillsammans med programverksamhet för både barn och vuxna ger ett brett kulturutbud.

Folkbiblioteken i Karlstad består av ett stadsbibliotek, åtta biblioteksfilialer, en utlåningsstation, skolbibliotekscentralen och en barnbokbuss.

Kommunen har idag ett samarbete med övriga folkbibliotek i länet, inom ramen för *Bibliotek Värmland*. Samarbetet består bland annat av gemensamt bibliotekssystem, gemensam webb, kommunöverskridande arbetsgrupper samt transport av medier mellan biblioteken. Bibliotek Värmland-samarbetet möjliggör att medier kan lånas fritt mellan biblioteken i de 16 kommunerna i länet, vilket medför ökad tillgång och ett bredare utbud för alla. I samarbetet ingår också sjukhusbiblioteken och universitetsbiblioteket.

Skolbiblioteken

Förskola, förskoleklass, grundskola, särskola och fritidshem omfattas av Skollagen (2010:800). Skolbibliotekens verksamhet styrs av Bibliotekslagen (2013:801) och Skollagen (2010:800). Skollagen beskriver skolans uppdrag med likvärdighet vad gäller tillgång till utbildning och likvärdig utbildning. Här står också inskrivet att eleverna i grundskola och gymnasium ska ha tillgång till skolbibliotek.

Biblioteksverksamhet på förskola/skola

I läroplanen för grundskolan står det att skolans arbetsmiljö ska utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, exempelvis bibliotek, datorer och andra hjälpmedel. Tillgången till litteratur i förskolan finns inte reglerad, men i läroplanen för förskolan beskrivs litteratur och läsfrämjande insatser som obligatoriska uppdrag.

Alla enheter i förskolan och grundskolan har olika bokbestånd. Det finns litteratur tillgänglig för alla barn och elever samlade i bibliotek, i samlingsalar, i klassrum och på olika platser på skolorna

och förskolorna. Litteratur finns på olika språk och med olika svårighetsgrader. Ljudböcker finns att tillgå. Tillgången till datorer varierar på enheterna – allt från en dator per elev till några läsplattor per barngrupp – dessa används för olika lärprocesser, t ex informationssökning.Handledning av eleverna genomförs av pedagoger inom ramen för ordinarie ämnen. Fackutbildade bibliotekarier finns inte anställda på skolorna. De skolor som inte har godkända skolbibliotek ska ha avtal med ett folkbibliotek för att nyttja dess resurser. I dagsläget arbetar vi på att ta fram sådana avtal. Inga särskilda arbetsplaner för biblioteksverksamheten finns framtagna.

Gymnasiebiblioteken

I Karlstad finns bibliotek på de fyra gymnasieskolorna Nobelgymnasiet, Sundstaggymnasiet, Tingvallagymnasiet och Älvkullegymnasiet. Dessa bibliotek har egna, avgränsade lokaler, egen budget och fackutbildade bibliotekarier samt biblioteksassistenter. Biblioteken har varierade öppettider men är i princip öppna hela dagen för utlån av medier samt hjälp med kvalificerad informationssökning, referensarbete och litteratururval till elever och personal. Arbetsplan för biblioteksverksamheten saknas på vissa skolor.

Gymnasiebiblioteken har flera roller, varav de tydligast avgränsade är den pedagogiska rollen och den språkutvecklande/läsfrämjande rollen. Vidare har biblioteken en viktig funktion som förmedlare av didaktisk och ämnesfördjupande litteratur till skolans lärare. Biblioteken fungerar även som ett litet arbetsplatsbibliotek med aktuell skönlitteratur för skolans personal. Som exempel på den pedagogiska rollen kan nämnas arbetet med medie- och informationskompetens (MIK) som bibliotekarierna ansvarar för och på olika sätt samarbetar med lärarna kring. Att kunna söka, sovra och kritiskt granska all den information som vi idag omges av påängteras i skollagen och källkritik blir en allt viktigare del av sökningen.

Biblioteken ägnar också särskild uppmärksamhet åt elever med funktionsvariation. . Det tar sig uttryck i nära samarbete med specialpedagogerna, hantering och förmedling av talböcker samt utlån av tekniska hjälpmedel. Till de elever som har annat modersmål än svenska tillhandahålls litteratur på olika språk samt böcker på lättläst svenska.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

En rad lagar reglerar förvaltningens verksamhet, bland annat socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service (LSS), lagen om vård av missbrukare (LVM) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ansvarar för stöd till barn, unga och familjer, personer med missbruk och beroende, personer med psykisk funktionsvariation, arbetslösa, nyanlända barn och vuxna samt ensamkommande barn och ungdomar. Alla har ett stort behov av insatser som bidrar till ökad livskvalitet. I nuläget finns inte biblioteksperspektivet med i förvaltningens styrdokument.

Mötesplats Tingvalla är en enhet som tillhör vuxenavdelningen inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Det är en öppen verksamhet som vänder sig till alla invånare. Här finns i mycket liten skala viss biblioteksliknande aktivitet såsom dikt- och poesicafé samt tillgång till böcker att läsa på mötesplatsen.

Vård- och omsorgsförvaltningen

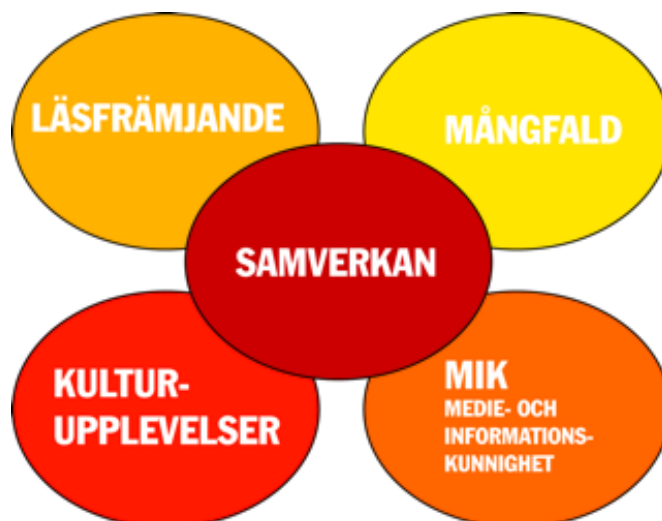
Biståndskontoret är vård- och omsorgsförvaltningens beställarorganisation. All omsorg som ges till kunder oavsett utförare är bedömt och prövat enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Det finns inget i dessa lagar som rör biblioteksverksamhet. Däremot ansvarar förvaltningen för målgrupper som folkbiblioteken vill nå.

Vård- och omsorgsförvaltningens utförarverksamheter är fördelade på tre områden: vårdboende, hemvård och funktionsstöd. Hemvård är ett samlingsbegrepp för hemtjänst och hemsjukvård. Resurscentrum är en del av vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet. Denna verksamhet kommer under 2016 att utvecklas till en mötesplats med inriktning mot äldre i första hand. Verksamheten kommer att samla många förebyggande verksamheter såsom demensstöd, anhörigstöd, dagverksamheter, korttidsvård, aktivitetssamordnare, frivilligcentral samt välfärdsteknologiska visningsmiljöer. Resurscentrum kan vara en utgångspunkt för biblioteken att samarbeta med för att nå medborgare med funktionsvariation.

UTVECKLINGSOMRÅDEN OCH MÅL FÖR BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN I KARLSTADS KOMMUN

Karlstads biblioteksplan är uppbyggd kring de fem centrala utvecklingsområden som lyfts fram i bibliotekslagen.

Läsfrämjande

Bibliotekens läsfrämjande uppdrag poängteras i bibliotekslagen och innehåller flera delar så som läslust, läsförståelse och språkutveckling. Alla delar är viktiga för individens utveckling och är betydelsefulla för att kunna ta del av samhället. Idag finns många olika sätt att läsa på, det kan vara i den vanliga boken, på olika läsplattor eller genom att lyssna på böcker. Flera undersökningar visar att barns och elevers läs- och skrivutveckling samt övrig språkutveckling har stor betydelse för hur väl de klarar målen i skolans övriga ämnen.

Olika undersökningar visar att svenska elever tappar i läsförmåga och läsförståelse. Att göra läsare av läskunniga är ett angeläget och roligt uppdrag. Språket är det viktigaste redskapet för att uttrycka oss och därmed kunna påverka vår situation. Ett rikt och nyanserat språk kan man få genom att läsa många olika texter. Det är därför angeläget att inspirera elever till läsning av skönlitteratur. På alla skolor bedrivs det läsprojekt och arrangeras författarbesök. Andra typer av kulturella aktiviteter som skrivartävling, teaterbesök, tävlingar och utställningar anordnas också. Alla skolor ska ha en arbetsplan för sin biblioteksverksamhet.

Tillgången till litteratur för förskolebarn är central för barnens språkutveckling. I samverkan med barnavårdscentralerna i kommunen delas barnböcker ut till alla nyblivna föräldrar. Drygt hälften hämtar ut denna bok. Barnbokbussen besökte 163 förskoleavdelningar och lånade ut 37 241 böcker under 2015. Hela 400 barn deltog i Lilla bokbryggan och 1 226 i Stora bokbryggan. Bokbryggorna är ett läsfrämjande arbete som bedrivs i samarbete mellan förskolorna och Stadsbiblioteket.

Läsprojekt genomförs på skolorna. Författarbesök genomförs kontinuerligt för att stimulera läsning och skrivande. Skolbibliotekscentralen (SBC), vilken Stadsbiblioteket ansvarar för, distribuerar boklådor efter beställning från skolorna och under 2015 distribuerades det ut 33 371 böcker (1000 lådor). Extra satsningar görs på åldersgruppen 9-16 år genom till exempel Barnens romanpris, Sommarboken och Litteraturläger. Samtliga satsningar är läsfrämjande arbete som syftar till att öka läsningen bland barn och ungdomar. År 2015 lämnade 375 barn in svar på sommarboksutbudet i Sommarboken och nio mellanstadieklasser deltog i Barnens romanpris. Skolorna har läsveckor, bokprat, författarbesök, boktips, tävlingar, bokormar, samverkan med Skapande skola, skrivartugor, skriva-sig-till-läsning, egna sajter där texter produceras, bokförsäljning samt uppgifter som handlar om att prata om böcker hemma.

Karlstads kommun gör under 2016 en satsning på en tjänst för att alla elever i grundskolan ska få tillgång till inlästa läromedel. Det gäller alla elever, inte bara de som har en språknedsättning.

Folkbibliotekens läsfrämjande arbete är tillgängligt för alla och består bland annat av bokmingelkvällar, bokcirkel och lästips via den gemensamma bibliotekswebben. För dem som inte kan eller har möjlighet att ta sig till biblioteken själva finns idag ett antal aktiviteter så som Boken kommer (boklådor körs hem till låntagaren), Läsglädje för äldre (högläsningstillfällen) och bokcirkel samt digitala resurser. Idag finns omkring 80 låntagare, tre vårdboenden och sju träffpunkter/dagverksamheter som får böcker via Boken kommer. Genom avtal med Kriminalvården erbjuds biblioteksservice till de intagna på häktet.

Mål

- Biblioteken ska arbeta läsfrämjande med fokus på barn och unga samt personer med särskilda behov, så som äldre, personer med olika funktionsvariationer, personer med psykisk ohälsa och personer med annat modersmål än svenska.
- Förvaltningarna ska genom samverkan sprida tillgången till litteratur för att nå fler läsare.
- Gymnasieskolornas bibliotekarier och övriga ansvariga för skolbiblioteken ska utifrån direktiv i arbetsplanerna vara aktivt delaktiga i arbetet med läsutveckling.

Kulturupplevelser

Det övergripande målet för Karlstads kommuns folkhälsoarbete är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Forskning visar att kultur bidrar till välbefinnande och livskvalitet. Kulturupplevelser kan förebygga ohälsa genom att ge människor en känsla av sammanhang och en bättre beredskap att möta sjukdomar, psykiska trauman och sociala problem. Kulturverksamhet bidrar också till att utveckla människors språkliga förmåga.

Biblioteken i Karlstads kommun är en viktig arena för meningsfulla möten. Folkbiblioteken erbjuder kulturupplevelser för både barn och vuxna och bidrar därmed till tillväxt och att Karlstad är en attraktiv stad för alla. Bibliotekskvällar med olika teman samt barnteater är exempel på det utbud av kulturupplevelserna som arrangeras varje år.

Många använder biblioteket, folkbiblioteken i Karlstad har tillsammans 500 000 besök per år. Biblioteken utgör en fri, demokratisk arena med tillgång till information, teknik, kultur och litteratur som är tillgänglig för alla. Tillgången till skönlitteratur, facklitteratur, tidskrifter, musik och film tillsammans med programverksamhet ger ett brett kulturutbud. Utbudet vänder sig till alla och de informationskanaler som biblioteken använder är webb, sociala medier och programblad.

Mål

- Folkbiblioteken ska erbjuda och tillgängliggöra ett brett utbud av kulturupplevelser för alla med hänsyn tagen till de prioriterade grupperna, barn, unga, äldre och personer med funktionsvariation.

Mångfald

Ett av kommunens övergripande mål är *En stad för alla*. Det innebär dels att kommunen ska verka för att alla ska ha samma möjligheter att ta del av kommunens verksamheter, men också att Karlstadsbornas hälsa ska bli bättre. Ett annat övergripande mål är *Utbildning och kunskap* där det tydligt står att Karlstadsbornas erfarenheter och kunskaper bättre ska tas till vara. Undersökningar visar att en ökad tillgång till litteratur, kultur, lärande och upplevelser kraftigt bidrar till människors välmående och hälsa. Att via bibliotekens verksamheter få ta del av andras upplevelser och tankar och att själv få bidra med egna erfarenheter leder till ökad känsla av delaktighet och meningsfullhet.

Folkbibliotekens tjänster och utbud ska präglas av kvalitet och mångfald. Förutom ett brett utbud vad gäller innehåll ska också olika former, till exempel e-medier, för att ta till sig litteratur och annat utbud erbjudas. Det ska vara möjligt för alla att ta del av utbudet oavsett ålder, kultur, språktillhörighet, kön eller funktionsförmåga. I folkbibliotekens medieplan beskrivs medieförsörjningen mer ingående.

Bibliotekens tekniska service gör det möjligt för alla att ta del av det moderna samhället genom tillgång till wifi, scanning, e-tjänster och andra tekniska lösningar.

Mål

- Alla ska beredas möjlighet att avgiftsfritt ta del av bibliotekens tjänster och utbud.
- Utbudet ska präglas av mångfald och kvalitet anpassat för användarnas olika behov.

Medie- och informationskunnighet (MIK)

I FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna står i artikel 19:

”Var och en har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att utan ingripande hysa åsikter samt söka, ta emot och sprida information och idéer med hjälp av alla uttrycksmedel och oberoende av gränser”.

För att kunna förstå, värdera, använda och uttrycka sig via medier och andra kanaler behövs många olika kunskaper. Till MIK räknas digital kompetens eller informationskompetens, hit räknas också förmågan att kunna söka, finna, kritiskt granska och använda information för olika syften och i olika sammanhang. Begreppet är tredelat och innefattar förutom informationskompetens även mediekunnighet och digital kompetens. Digital kompetens är en av EU:s åtta nyckelkompetenser för ett livslångt lärande.

Biblioteken har i sina samlingar en stor resurs av olika medier och tjänster i skilda former. Det är en resurs som ger fri tillgång till information och kunskap åt alla utifrån deras behov och färdigheter. Här finns en viktig uppgift i att stödja medborgarna så att de får en ökad medie-och informationskunnighet.

Folkbiblioteken har en unik ställning i Sverige, det är en institution som allmänheten har mycket stort förtroende för. I medielandskapet har mycket förändrats, tidigare var det tryckt material, idag är mycket digitalt. Här har bibliotekarierna en stor uppgift i att ge tillgång till informationen. Det är inte bara en teknisk fråga, det handlar även om att ha resurser och tillräcklig kunskap för att kunna hjälpa besökarna.

När man pratar om MIK handlar det oftast om färdigheter som bygger på kunskapssökande och förmåga att använda medier och informationskanaler på ett meningsfullt sätt – oavsett form och teknologi. Vad gäller skolbiblioteken finns forskning som tydligt visar på samband mellan elevers prestationer och väl fungerande skolbibliotek. Alla gymnasiebibliotek arbetar med att undervisa och handleda elever och lärare i systematisk informationssökning och källkritik som en del av ett vetenskapligt förhållningssätt. Detta arbete är prioriterat i skolans pedagogiska verksamhet.

Mål

- Biblioteken ska arbeta aktivt med att öka den digitala delaktigheten och underlätta användningen av informationsteknik.
- Gymnasieskolornas bibliotekarier ska tillsammans med pedagogisk personal utifrån direktiv i arbetsplanerna aktivt arbeta med elevernas medie- och informationskompetens.

Samverkan

Folkbiblioteken i kommunen har idag ett samarbete med övriga folkbibliotek i länet - Bibliotek Värmland. Samarbetet består bland annat av gemensamt bibliotekssystem, gemensam webb, kommunöverskridande arbetsgrupper och transport av medier mellan biblioteken. Bibliotek Värmland-samarbetet möjliggör att medier kan lånas fritt mellan biblioteken i de 16 kommunerna i länet vilket medför en ökad tillgång och ett bredare utbud. Även sjukhusbiblioteken och universitetsbiblioteket ingår i samarbetet.

Folkbiblioteken samarbetar med förvaltningarna i kommunen genom till exempel arbetet med Lilla och Stora bokbryggan, Barnens romanpris och Läslädje för äldre. Folkbiblioteken samarbetar också med barnavårdscentralerna i kommunen om gåvoböckerna till barn vid 10 månader och 2,5 års ålder.

Det finns idag ett utvecklat samarbete mellan folkbiblioteken och gymnasiebiblioteken i kommunen kring databaser och systemförvaltning. Genom arbetet med att ta fram en ny biblioteksplan har ett samarbete etablerats mellan kultur- och fritidsförvaltningen, Karlstads-Hammarö gymnasieförvaltning, barn- och ungdomsförvaltningen, arbetsmarknads och socialförvaltningen samt vård- och omsorgsförvaltningen. Målet med denna samverkan är att synliggöra den biblioteksverksamhet som bedrivs inom kommunen och att skapa förutsättningar för aktiviteter som är tillgängliga för alla .

Att överväga en samlokalisering av folk- och skolbibliotek bör alltid göras vid ny- eller ombyggnation av skollokaler. Ett samutnyttjande av lokaler, resurser och personal är eftersträvansvärt ur både ekonomisk perspektiv och ur ett verksamhetsmässigt perspektiv. Att skapa mötesplatser i områden där skola och bibliotek bildar ett nav är positivt ur ett samhällsperspektiv.

Sedan 2013 är Värmland en del i Librissamarbetet, vilket innebär att Karlstad deltar i arbetet med att skapa en nationell bibliotekskatalog tillsammans med Kungliga biblioteket och övriga Librisbibliotek i Sverige.

Under vår kartläggning av biblioteksverksamheten i Karlstads kommun har grupper identifierats som inte nås i den utsträckning som önskats. Det finns ett glapp mellan de som befinner sig i etablerade sammanhang och de som inte gör det. Nya former för samverkan behöver arbetas fram för att nå de vi inte naturligt fångar upp genom redan befintlig service.

Medborgarperspektivet, utifrån strategin att Karlstad är en stad för alla, behöver stärkas för att bibliotekens verksamhet ska komma alla målgrupper till del.

Malmö stad driver en verksamhet som kallas Garaget. De beskriver den som:

”Garaget är ditt extra var.dags.rum, en öppen mötesplats för alla åldrar och ett stadsbibliotek. Vi har bland annat en kreativ verkstad, en arrangemangsscenen och ett ekologiskt café.”

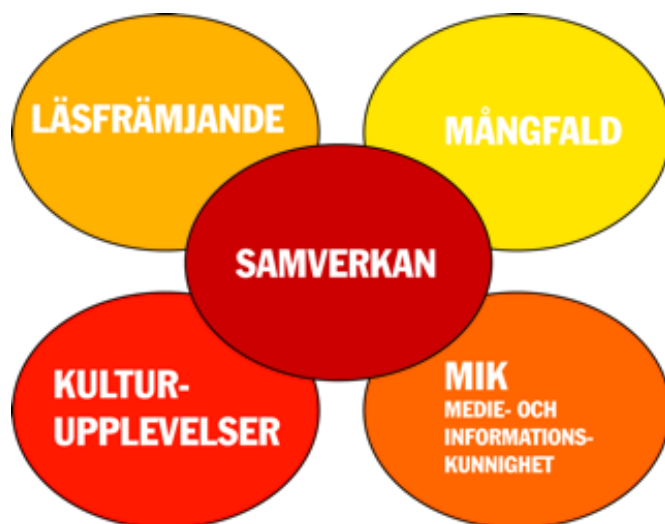
Där utgör stadsdelsbiblioteket grunden för den verksamhet som bedrivs. Målsättningen är att genom delaktighet skapa en tillåtande och uppmuntrande atmosfär som bidrar till att människor utvecklas.

Biblioteksplanegruppen inspirerades av verksamheten på Garaget och vill titta närmare på möjligheterna att skapa förutsättningar för en liknande utveckling här i Karlstad via den relativt nya verksamheten som bedrivs på Mötesplats Tingvalla. Där arbetar man idag utifrån idén att möten och samvaro mellan människor från skilda sammanhang kan motverka fördomar, bryta isolering, minska stigmatisering samt skapa sammanhang, nätverk och relationer. Idén Mötesplats Tingvalla är en bra utgångspunkt att bygga vidare på för framtiden och för medborgarna i Karlstad.

Under 2017 kommer biblioteksplanens arbetsgrupp ta fram ett förslag på hur en sådan verksamhet kan se ut, dess omfattning och budgetbehov.

Mål

- Öka samutnyttjandet av folk- och skolbiblioteksresurser i kommunen.
- Biblioteksplanegruppen ska fortsätta att arbeta i syfte att hitta samarbetsformer för att sprida biblioteksservice till fler grupper.

Läsfrämjande

- Alla skolor ska ta fram en arbetsplan för sin biblioteksverksamhet, där det bland annat beskrivs hur bibliotekarierna ska vara delaktiga i skolans arbete med olika lässtrategier och andra satsningar på läsutveckling. (gyf)
- Alla högstadieskolor ska utreda möjligheten att anställa fackutbildade bibliotekarier. (buf)
- Kultur- och fritidsförvaltningen ska i högre utsträckning än idag verka för att alla nyblivna föräldrar hämtar ut minst en av böckerna som delas ut från barnavårdscentralerna. (kff)
- Alla gymnasieskolor ska arrangera författarbesök varje år. (gyf)
- Skolorna ska använda inlästa läromedel som alternativ till tryckta läromedel. (buf, gyf)
- Kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och ungdomsförvaltningen ska i högre utsträckning än idag verka för att antalet barn som deltar i Sommarboken, Lilla och Stora bokbryggan och Barnens romanpris ökar. (buf, kff)
- Folkbiblioteken ska anordna tre bokcirklar och två bokmingel varje år för att inspirera till läsning. (kff)
- Kultur- och fritidsförvaltningen, barn- och ungdomsförvaltningen och Karlstad-Hammarö gymnasieförvaltning ska verka för att tillgängligheten till medier ökar genom spridning av Legimus (en app för uppläsning av text) för personer med funktionsvariation. (buf, gyf, kff)
- Antalet aktiviteter - till exempel högläsning - som sker på äldreboenden och enheter inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen ska öka (asf och vof)
- Alla enheter och boenden ska ha ett biblioteksombud som organiserar arbetet med aktiviteter på äldreboenden och enheter inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen. (asf, vof)

- Arbetsgruppen för biblioteksplanen ska ta fram en ansökan för att utveckla biblioteksverksamhet i de "mellanrum" som identifierats i verksamheterna. (asf, buf, gyf, kff, vof)

Kulturupplevelser

- Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ska genomföra en kulturaktivitet en gång om året med öppen inbjudan till allmänheten. (asf)
- Folkbiblioteken ska arrangera Bibliotekskvällar, Nobelmingel, utställningar med mera i samma utsträckning som idag. (kff)
- Folkbiblioteken ska även fortsatt delta i olika publika kulturevenemang i Karlstad till exempel Kulturnatten och Putte i parken. (kff)
- Folkbiblioteken ska även fortsatt arrangera aktiviteter för barn, exempelvis barnteater. (kff, buf)
- Karlstads stadsbibliotek ska i samarbete med Skaparverkstan i Bibliotekshuset fortsätta att arrangera workshops för barn högre utsträckning än idag. (kff)

Mångfald

- Medieutbudet på andra språk än svenska och engelska ska öka på folkbiblioteken och gymnasieskolornas bibliotek och utgöra fler språk och fler titlar. (kff, gyf)
- Tillgängligheten på bibliotekvarmland.se:s webbsidor ska öka när det gäller användarvänlighet utifrån riktlinjerna från Myndigheten för delaktighet (kff)
- Antalet tillfällen där folkbiblioteken erbjuder verksamhet på alternativa platser ska öka. Idag sker det på festivalen Putte i Parken. (kff)
- Förvaltningarna ska se över rutiner för inköp av medier för att därigenom stimulera till ökad kvalitet och bredd. (kff)
- Karlstads stadsbibliotek ska anordna teknik drop-in en gång per vecka under perioden september-maj i samma utsträckning som idag. (kff)

Medie- och informationskunnighet (MIK)

- Alla skolor ska ta fram en arbetsplan för biblioteksverksamheten där det bland annat beskrivs hur bibliotekarierna ska samarbeta med skolans pedagogiska personal kring frågor som rör MIK. (gyf)
- Genomgångar i MIK för allmänheten ska genomföras en gång per månad på Karlstads stadsbibliotek för att öka kunskapen om informationsteknik. (kff)
- Trådlösa nätverk ska införas på alla folkbibliotek i kommunen. (kff)

Samverkan

- Arbetsgruppen för biblioteksplanen ska ansöka om medel till en förstudie för att kunna organisera och bygga upp en biblioteksverksamhet liknande Garagets i Karlstad. (asf, buf, gyf, kff, vof)
- Folkbiblioteken ska organisera samarbete med de biblioteksombud som finns inom förvaltningarnas enheter. (asf, kff, vof)

- Folkbiblioteken ska fortsätta att organisera distribution av exempelvis boklådor till olika samhällsinstitutioner så att böcker och andra medier tillgängliggörs för de som inte klarar att komma till biblioteket.(kff)
- Berörda förvaltningar ska initiera samverkan med föreningar/organisationer genom att låta dem ta del av medier som placeras på olika platser – de så kallade mellanrummen. (asf, kff, vof)
- Berörda förvaltningar ska bjuda in föreningar/organisationer till medskapande aktiviteter. (asf, buf, kff, vof)
- Folkbiblioteken ska i samma utsträckning som idag fortsätta att delta i de arbetsgrupper som finns inom Bibliotek Värmland. (kff)
- Folkbiblioteken ska fortsätta som idag med att bidra till att bygga den nationella katalogen. (kff)
- Att skapa en rutin vid om- och nybyggnationer för att överväga en samlokalisering av folk- och skolbibliotek. (kff, buf)

STYRDOKUMENT OCH LÄNKAR

[Bibliotekslagen \(2013:801\)](#)

[FN:s barnkonvention](#)

[Förordning om läroplan för gymnasieskolan](#)

[Garaget, Malmö](#)

[IFLA:s mångkulturella biblioteksmanifest](#)

[Karlstads kommuns vision](#)

[Lag om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS \(1993:387\)](#)

[Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11](#)

[Läroplan för förskolan, Lpfö 98](#)

[Nyckelkompetenser för livslångt lärande, EU](#)

[Skollag \(2010:800\)](#)

[Socialtjänstlag 2001:453 \(SOL\)](#)

[Strategisk plan för Karlstads kommun](#)

[UNESCO, Folkbiblioteksmanifestet och skolbiblioteksmanifestet](#)

KARLSTADS KOMMUN

Karlstads kommun, 651 84 Karlstad.
Tel: 054-540 00 00 E-post: karlstadskommun@karlstad.se Webbplats: karlstad.se